

ETAPELE DE PROIECTARE A PRODUSELOR FUNCȚIONALE DESTINATE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Elena FLOREA-BURDUJA^{1,2*},
Aliona RARU^{1,3}

¹Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași, Facultatea Design Industrial și Managementul Afacerilor,
Domeniul Inginerie Industrială, Iași, România

² Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Textile și Poligrafie,
Departamentul Design și Tehnologii în Textile și Poligrafie, orașul Chișinău, republica Moldova

³Universitatea Tehnică a Moldovei, Direcția Management Academic și Asigurarea Calității,
orașul Chișinău, republica Moldova

*Autorul corespondent: Florea-Burduja, Elena, elena.florea@mctt.utm.md

Rezumat. *Actualmente problema de integrare socială a persoanelor cu dizabilități este una foarte importantă. Aceasta se află pe ordinea de zi a specialiștilor din diverse domenii, inclusiv și a celor din domeniul proiectării îmbrăcăminte. Această categorie de purtători au nevoie de produse de îmbrăcăminte care să corespundă necesităților acestora: trebuie să fie ergonomică, comodă și să ofere confortul psihologic necesar persoanelor cu dizabilități fizice. Proiectarea produselor funcționale este un proces complex. Acesta necesită o cercetare continuă, utilizând cunoștințe din diverse domenii. Pentru proiectarea acestor produse au fost stabilite etapele principale de elaborare a produselor funcționale destinate persoanelor cu dizabilități.*

Cuvinte cheie: *îmbrăcăminte funcțională, persoane cu necesități speciale, proces de proiectare, etape de elaborare.*

Introducere

Dizabilitatea este parte a condiției umane. Aproape oricine va avea parte la un moment dat în viața, de o dezabilitare temporară, iar cei care ajung la vârste înaintate vor trece prin momente tot mai dese de dificultăți de funcționare. Majoritatea familiilor mari au un membru cu dizabilitate, și multe persoane care nu au dizabilități își asumă responsabilitatea de a sprijini și de a avea grijă de rudele și prietenii lor cu dizabilități. Fiecare epocă s-a confruntat cu chestiunea morală și politică legată de cum ar fi mai bine să includă și să sprijine persoanele cu dizabilități. Această chestiune devine tot mai acută pe măsură ce demografia societăților se schimbă și tot mai mulți oameni ajung la o vârstă înaintată [1, 2].

Se cunoaște că în lume există un miliard de oameni ce prezintă un handicap, optzeci de milioane de persoane locuiesc în Uniunea Europeană, iar în Republica Moldova, numărul estimat al persoanelor cu dizabilități este de 176,1 mii persoane, inclusiv 10,6 mii copii cu vârsta de 0-17 ani. Persoanele cu dizabilități reprezintă 6,6% din populația totală a țării cu reședință obișnuită, iar copiii cu dizabilități constituie 1,8% din numărul total al copiilor cu reședință obișnuită din Republica Moldova [3].

Peste tot în lume, persoanele cu dizabilități au rezultate mai slabe în ceea ce privește sănătatea, realizări mai modeste în domeniul educației, participă mai puțin la viața economică și au rate mai mari ale sărăciei decât persoanele fără dizabilități. Aceasta se datorează parțial faptului că persoanele cu dizabilități se confruntă cu bariere în accesarea serviciilor pe care mulți dintre noi le iau drept firești, inclusiv sănătatea, educația, posibilitatea de angajare, transportul și accesul la informație [4].

Îmbunătățirea calității vieții a persoanelor cu dizabilități este o problemă foarte importantă a societății, atât la nivel național, cât și internațional. Grupa persoanelor cu dizabilități necesită o susținere continuă și multă atenție din partea familiei și a societății și au nevoie de o perioadă de adaptare pentru a începe o nouă viață.

Proiectarea produselor funcționale destinate persoanelor cu dizabilități

Una din problemele principale cu care se confruntă persoanele cu dizabilități este integrarea socială. Pentru a integra o persoană cu handicap în viața socială este necesar de ai oferi confort psihologic, care în mare parte nu este prezent din cauza neîncrederii în sine. Această încredere în sine depinde mult de starea fizică și psihologică a persoanei și desigur de felul cum arată.

De aceea este necesar de a proiecta îmbrăcăminte funcțională personalizată pentru persoanele cu dizabilități care:

- să fie ergonomică, să corespundă cerințelor sistemului “om-îmbrăcăminte-mediul” și să permită îndeplinirea tuturor proceselor prezente în viață;
- să “ștergă” diferența dintre persoanele cu necesități speciale și persoanele obișnuite și să asigure un confort psihologic;
- să permită ridicarea calității vieții prin oferirea posibilității de a participa la diverse evenimente sociale.

Proiectarea produselor de îmbrăcăminte necesită o cercetare continuă, utilizând cunoștințe din diverse domenii ca: medicina, biomecanica, studiul materialelor, proiectare, tehnologie, psihologie, etc.

Proiectarea oricărui tip de produs de îmbrăcăminte trebuie să se bazeze pe informații cu privire la [5]:

- forma și dimensiunile corpului purtătorului căruia îi este destinat produsul;
- condițiile concrete de exploatare a produsului (destinație, domeniul de utilizare);
- particularitățile tipului de produs (poziția în raport cu corpul, formă, siluetă, croială, modalități de realizare a formei spațiale etc.);
- caracteristicile materialelor din care se va confecționa produsul (grosime, alungire, elasticitate, contracție la tratamentul umido-termic, etc.);
- particularitățile tehnologice de execuției.

Complexitatea elaborării produselor de îmbrăcăminte pentru persoanele cu dizabilități este caracterizată de doi factori. Primul factor important este aspectul estetic al produselor de îmbrăcăminte. Acestea trebuie să corespundă cerințelor estetice ale utilizatorilor și să nu evidențieze dizabilitatea acestuia. Produsele trebuie să asigure echilibru psihologic, să prezinte o armonie cromatică și să ofere o camuflare a dizabilității. Al doilea factor important este corespunderea produselor cu aspectul exterior al purtătorului în statică și dinamică, cu particularitățile psihologice ale vârstei, stării de sănătate, etc. Produsele de îmbrăcăminte trebuie să fie comode în procesul de îmbrăcare și dezbrăcare de sine stătător sau cu ajutorul minim a unei persoane.

Întreg proces de proiectare a îmbrăcăminte funcționale pentru persoanele cu dizabilități poate fi structurat pe etape. Acestea se stabilesc ținând cont de un șir de criterii specifice purtătorului. În figura 1 sunt prezentate etapele principale necesare unui proces de proiectare.

Prima etapă a acestui proces este destinată acumulării informațiilor inițiale, bazate pe diverse chestionare. Acestea sunt elaborate pentru a stabili cine este purtătorul și ce dorește să poarte acesta [6].

La etapa de stabilire a cerințelor de calitate impuse produselor de îmbrăcăminte destinate persoanelor cu dizabilități se efectuează o ierarhizare a acestora în funcție de importanța pe care o prezintă acestea pentru sortimentul și pentru purtător.

Pentru elaborarea construcției de bază a produselor de îmbrăcăminte destinate persoanelor cu handicap este necesar de a prelua acele caracteristici antropometrice specifice ce nu pot fi preluate din literatura de specialitate. De asemenea aici este necesar de a determina valorile adaosurilor constructive, ținând cont de mișcărilor caracteristice efectuate și a stratul de diverse materiale utilizat sub produs.

Pentru elaborarea construcției de model a produselor de îmbrăcăminte destinate persoanelor cu dizabilități este necesar de a determina zonelor topografice, ce sunt supuse tensiunii externe sau interne. Aici se stabilesc tipurile de modelare și locurile de divizare necesare.

O ultimă etapă este cea de evaluare a calității produsului în statică și dinamică. Aici se confecționează produse funcționale și se analizează totalitatea proprietăților acestora, comoditatea purtării în statică și dinamică, oferirea confortului psihologic, etc.

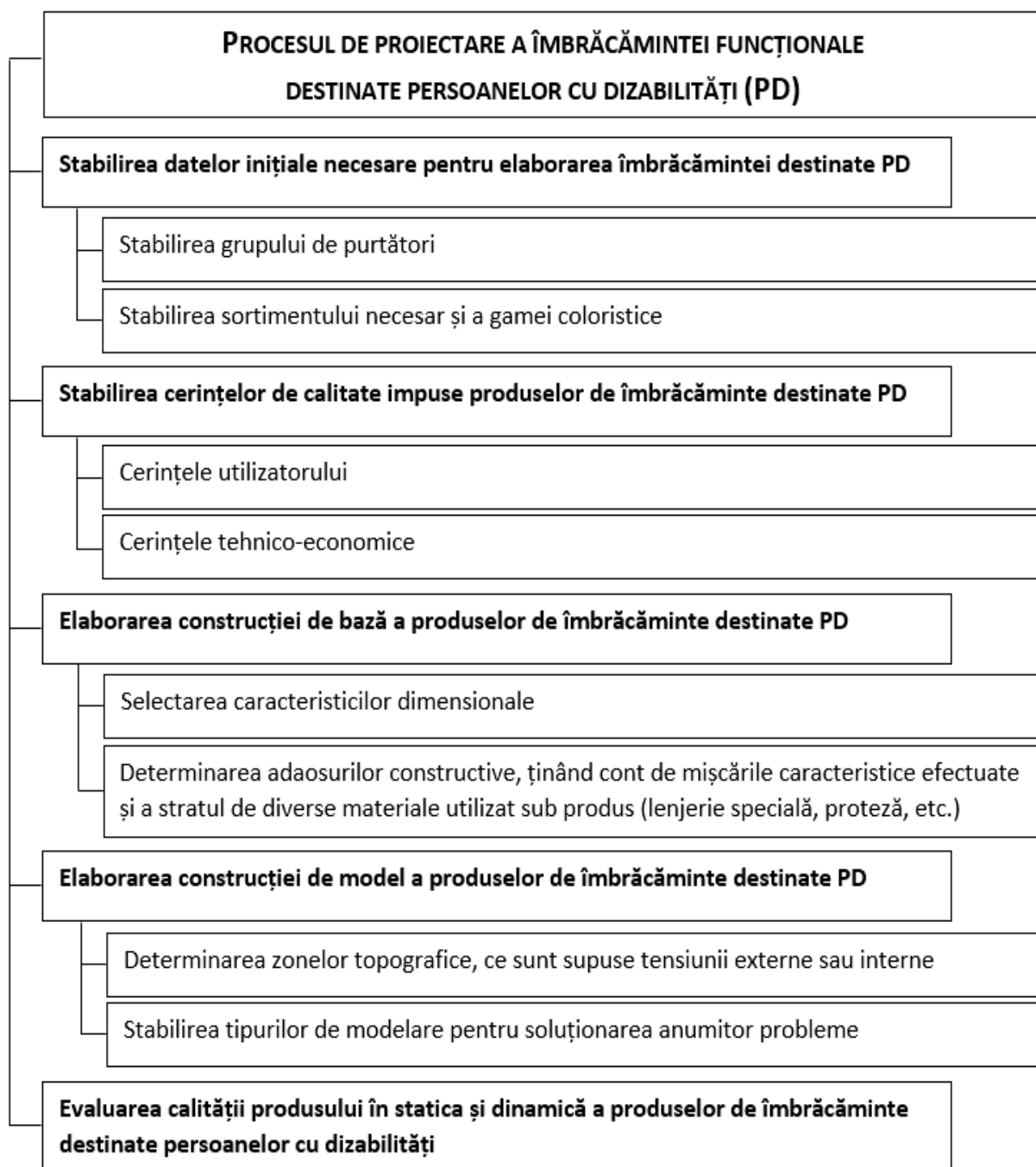

Figura 1. Etapele procesului de proiectare a îmbrăcăminte funcționale destinate persoanelor cu dizabilități

Concluzii

Îmbrăcăminte funcțională este o categorie de produse importante, ce necesită dezvoltare continuă. Etapele prezentate în această lucrare pot fi utilizate ca o bază inițială în procesul de elaborare a îmbrăcăminte funcționale pentru persoanele cu dizabilități. De asemenea aceste etape pot fi folosite pentru proiectarea produselor de îmbrăcăminte funcțională de diverse tipuri și pentru diverse grupe de purtători. În funcție de necesitățile purtătorilor, aceste etape pot fi modificate sau pot fi completată ulterior.

Dezvoltarea unui sortiment de produse funcționale destinate persoanelor cu dizabilități ar permite rezolvarea mai multor probleme ca: asigurarea confortului psihologic; asigurarea confortului fizic în statică și dinamică; tratarea unor probleme de ordin medical, oferirea unui grad de protecție, etc. Utilizarea astfel de produse ar permite integrarea socială mult mai ușoară a persoanelor cu dizabilități și ar duce la creșterea calității vieții purtătorilor.

Mulțumiri. Deosebită grațitudine datorez doamnei conf. univ., dr. hab., Daniela Farîma pentru îndrumarea competentă și permanentă pe parcursul elaborării prezentului articol.

Conducător: Daniela FARÎMA, conf. univ., dr. hab

Referințe

1. Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății: CIF. Organizația Mondială a Sănătății, Geneva. [online]. București: Marlink, 2004. 305 p. [accesat 02.12.2019]. Disponibil: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42407/9241545429_rum.pdf?sequence=5
2. RACU, S. ș.a. *Drepturile omului și problema dizabilităților (Reglementări internaționale și naționale privind drepturile omului, destinate persoanelor cu dizabilități și familiilor acestora)*. [online]. Chișinău: Serebia, 2011. 280 p. [accesat 15.01.2020]. Disponibil: <https://uspee.md/wp-content/uploads/2019/04/RND-nr.-6-2016.pdf>
3. *Persoanele cu dizabilități în Republica Moldova în anul 2018*. Comunicat de presă. Chișinău, [accesat 03.02.2020]. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6516&parent=0>
4. *Raport mondial privind dizabilitate*. [online]. Publicat de Organizația Mondială a Sănătății în 2011, sub titlul „World Report on Disability,, Ediție tipărită, 2012, ISBN 978-973-0-13597-8 [accesat 24.02.2020]. Disponibil: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44575/9789730135978rum.pdf;jsessionid=BED65EB362B6E00EA_5C343C32126F43?sequence=20
5. DODU, A., C. PREDA, C., BUTNARU, R., VISILEANU, E., DAN, D., CALIN, L., GREAVU, V., GRIGORAS, V., OCEANU, V., GHERMAN, S., *Manualul inginerului textilist*, București: AGIR, 2003.
6. TĂBÎRȚĂ, A. *Reabilitarea medicală prin tehnici kinetice active a pacienților cu dizabilități prin amputarea membrului inferior: studiu clinico-funcțional*. [online]. Teză de doctor în științe. Chișinău 2018. [accesat 20.02.2020]. Disponibil: http://www.cnaa.md/files/theses/2018/54217/alisa_tabirta_abstract.pdf